

fremtrædende som noget selvstændigt, med sin selvstændige Arkitektur og som et relativt selvstændigt Hele, blev der gjort et Forsøg paa at realisere denne Tanke ved en Skitsekonkurrence. Der indkom en Mængde Besvarelser, der blev nedsat en Kommission til Behandling af disse Besvarelser, og de Erfaringer, man da indhøstede, ledede atter tilbage til Tanken om en selvstændig Rigsdagsbygning, og det gav Regeringen paa ny Udtryk ved Indbringelsen af et Forslag om Slot for sig og Rigsdagsbygning for sig.

En lignende Udvikling forekommer det mig, at man kan spore under den sidste Række af Forsøg, som vi have gjort til at tilvejebringe Slot og Rigsdagsbygning. Vi nedsatte en Kommission med det Program — deri giver jeg den højtærede Minister Ret, jeg skal senere komme tilbage dertil —, at det skulde være det nuværende Slotskompleks, der skulde genopføres med Rum saavel til Rigsdag som til Slot. Anderledes kan jeg heller ikke forstaa Loven af 15. November 1903. Med dette Program gik altsaa Kommissionen til sit Arbejde, Besvarelserne indkom, og man gennemarbejdede dem, men ved dette Arbejde har det klaret sig for ikke mindre end 13 af Kommissionens Medlemmer, deriblandt saa betydningsfulde Medlemmer som Rigsdagens to Formænd og de fire Arkitekter, at det vil være meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at faa en fuldt tilfredsstillende Løsning paa Programmets Grund, men at man maatte gaa til et selvstændigt Slot og en selvstændig Rigsdagsbygning, og til et lignende Standpunkt er akademisk Arkitektforening kommen. Det synes altsaa, som om ogsaa denne Gang Historien har gentaget sig, at jo mere man kommer ind i denne Sag, desto mere kommer Tanken om at tage hver Del for sig til at bryde sig Vej netop hos dem, der med mest Sagskundskab se paa Tingene.

Imidlertid bør dette efter min Mening ikke være absolut afgørende. Jeg var med til i 1887 at indstille og stemme for en Løsning, som gik ud paa at bygge paa det nuværende Christiansborgs Plads et Slot med Façade mod Ridebanen og en Rigsdagsbygning med Façade mod Slotspladsen, altsaa to relativt selvstændige Bygninger, alligevel dannende et fælles Kompleks paa det nuværende Christiansborgs Plads. Denne Tanke anbefaler sig dels af finansielle Hensyn, idet det vistnok utvivlsomt vil vise sig, hver Gang man gør Forsøget med Slot for sig og Rigsdagsbygning for sig, at det vil blive dyrere end et Kompleks, bl. a.

af den Grund, at man er afskaaren fra til Rigsdagsbygningen at anvende noget som helst af det gamle Christiansborg. Hvis der skal staa et nogenlunde værdigt, smukt og imponerende Slot paa denne Plads, bliver det noget for stort til at fyldestgøre det, der behøves til Repræsentationslokaler for Kongen. Altsaa, selve det, at man vil bygge Slottet op udelukkende til Brug for Kongen paa denne Plads, vil føre til, at det bliver kostbarere og større, end det i og for sig behøver at være efter Formaalet. Dette, antager jeg, har været det ene Hensyn, der gentagne Gange har ført Lovgivningsmagten hen imod Tanken om at faa et samlet Kompleks. Det andet Hensyn har maaske mere været noget ubevidst, en vis Hængen ved Traditionen. Vi vare saa lykkelige her i Landet at faa vor fri Forfatning ved en enestaaende Samvirken og god Forstaaelse mellem Folket og Kongemagten. Man har altid siden, naar man har set tilbage paa den Tid, glædet sig over, at vort fri Forfatningsliv havde denne Oprindelse. Jeg tror, det er groet fast i vort Folk, at det er rigtigt, at Konge og Folk gaa Haand i Haand, og at ogsaa de Boliger, hvor de skulle udøve den Myndighed, som Grundloven giver dem, komme til at ligge i en vis Forbindelse med hinanden, at de komme til at danne et Kompleks, ja, det er en Hypotese, som jeg dog ikke tror er helt hen i Vejret. Sikkert er det i hvert Tilfælde, at de to Gange, hvor den samlede Lovgivningsmagt har udtalt sig om Spørgsmaalet om Christiansborgs Opførelse og Tilvejebringelse af en Rigsdagsbygning, har Lovgivningsmagten taget netop det Standpunkt: Slot og Rigsdagsbygning i et Kompleks, men hver for sig som relativt selvstændige Enheder. Det Standpunkt blev taget i 1887, da man vilde have Slottet til at vende ud til Ridebanen og Rigsdagsbygningen til at vende ud til Slotspladsen, og det blev atter taget i 1903, da man, som jeg straks skal komme til, nærmest tænkte sig det omvendte, men hvor man ogsaa i Loven fastslog dette, at Bygningerne skulde danne et Kompleks.

Nu har den højtærede Trafikminister Ret i, at Ordlyden „samlet eller adskilt“ og Udtrykket „Genopførelse“ kan tilstede en Plan, som her er forelagt, den Thorvald Jørgensenske Plan, men jeg vil hævde, at det var ikke det, som man her i Folketinget hovedsagelig tænkte paa, og heller ikke det, som den daværende Regering væsentlig tænkte paa. Og det kan bevises, det første dog maaske vanskeligere.